

Internationella vattendagen 22 mars 2006

Bakgrundsdokument

Negativa aspekter:

- I många länder utövas påtryckningar om att införa konkurrens i vattensektorn och privatisera vatten- och avloppsreningsföretag. Ett begränsat antal transnationella företag är aktiva i sektorn. De söker fler privata kontrakt och förespråkar en avreglering. Denna utveckling har dokumenterats av EPSU och ISKA med hjälp av ISKA:s forskningsenhet (PSIRU: www.psir.org). Vi har konstaterat att facket och andra sociala grupper har varit framgångsrika i arbetet med att förhindra privatisering och även att försöka få en återgång till vad som gällde tidigare. Transnationella företag fortfarande framsteg i Europa, och även i länder där det civila samhället är mindre utvecklat, till exempel Kina. Nyligen har vi även noterat att fonder som investerar i onoterade bolag äger och driver vattentjänster, ofta i samarbete med transnationella företag.
- Europeiska kommissionen har förespråkade en avreglering. Ett dokument som syftar till att införa mer konkurrens i vattensektorn finns i kommissionens byrå-lådor och väntar på att publiceras. Europeiska kommissionens arbetsprogram för 2006 inbegriper en satsning på att främja koncessioner och offentlig-privata partnerskap.
- Kommissionens förslag till tjänstedirektiv utesluter dricksvattentjänster, men omfattar rening av avloppsvatten. Europaparlamentets utskott för den inre marknaden har en konservativ majoritet som har beslutat att låta direktivets tillämpningsområde omfatta vatten (som en tjänst av allmänt ekonomiskt intresse). Europaparlamentets plenarförsamling fattar beslut om tjänstedirektivet i februari, och sedan ska ministerrådet uttrycka sin ståndpunkt. Det är därför oerhört viktigt att fortsätta att utöva påtryckningar. EFS demonstration den 14 februari utgör en aktion, men även efteråt måste vi vara vaksamma.
- Europeiska kommissionen strävar efter att andra länder, i synnerhet utvecklingsländer, ska öppna sina vattentjänster för den privata sektorn. Detta sker vid de kommande GATS-förhandlingarna. Det är uppmuntrande att några regeringar, till exempel Norges nya regering, har förklarat att man inte har för avsikt att begära att U-länder ska göra några så kallade åtaganden om vatten och andra offentliga tjänster. Kommissionen är dock fortfarande talesman för de 25 medlemsländerna och insisterar fortfarande på en privatisering och avreglering av vattensektorn.

Positiva aspekter:

- EPSU och dess medlemsförbund har stoppat Europaparlamentet från att acceptera avreglering av vattensektorn. Vi har hittills kunnat hindra kommissionen från att lägga fram lagförslag som avreglerar vattensektorn. Våra påtryckningar är framgångsrika.
- EPSU arbetar tillsammans med flera grupper med vattenaktivister och hjälper till att upprätthålla aktivisternas nätverk. Flera av nätverken har organiserats för att förhindra att vattensektorn inbegrips bland de tjänster som ska avregleras genom GATS. Det finns även ett folkligt stöd. Medborgare är inte för att deras vattentjänster drivs av privata företag. Man har avgått med segern i lokala folkomröstningar mot privatisering av vattentjänster.

- Det pågår en viktig satsning för att betrakta vatten som en mänsklig rättighet och förbjuda privatisering, bland annat i Nederländerna och Belgien. Mer information finns via länken nedan till kommentar nr 15 från FN:s ekonomiska och sociala råd.
- De transnationella företag som är aktiva i sektorn, huvudsakligen från Storbritannien och Frankrike, har gått miste om kontrakt utanför Europa när medborgare har motarbetat privatisering. Av den anledningen inriktar de sig nu på den europeiska marknaden. Den negativa följdverkningen är att de får allt fler kontrakt i Europa. Det är viktigt att inse att 95% av vattentjänsterna i hela världen drivs av offentliga företag (i Europa är siffran 75%, framför allt på grund av de franska och brittiska modellerna). Det är inte EU:s uppgift att främja offentlig-privata partnerskap i sin utvecklingspolitik.
- ISKA leder nu en global rörelse för att utarbeta en policy som främjar offentligt ägande inom vattensektorn, inklusive offentlig-offentliga partnerskap (PUP), offentliga finansieringsmekanismer, fackligt deltagande i beslutsfattande, etc. Policyn kommer att presenteras vid det 4:e världsförbundet för vatten i Mexiko, tillsammans med FN:s generalsekreterares rådgivande organ för vattenfrågor.

Mer information finns på:

www.epsu.org/r/38

Här finns länkar till ett antal publikationer med kritisk information om privatisering och avreglering samt möjliga alternativ

www.world-psi.org/utilities

Denna del rapporterar om ISKA:s arbete med vattenfrågor

www.psir.org och därefter delen som omfattar rapporter med bakgrundsinformation om utvecklingen i vattensektorn. En intressant rapport handlar om effektivitet vid offentlig och privatiserad vattenförsörjning.

<http://www.psir.org/reports/2005-10-W.-effic.doc> och det finns mycket mer.

FN:s ekonomiska och sociala råd. Rätt till vatten (artikel 11 och 12 i Internationella konventionen om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter), http://www.internationalwaterlaw.org/IntlDocs/UNCECSR-General-Comment-right_to_water.pdf